

บันทึก

เรื่อง ปัญหาเกี่ยวกับการเลือกตั้งหรือแต่งตั้งผู้จัดการทั่วไปเป็นกรรมการ

ตามพระราชบัญญัติบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๐๒

เลขที่การคณะรัฐมนตรีมีหนังสือที่ สร.๐๔๐๓/๗๙๔๖ ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๑๓ ถึงเลขที่การคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นตามความประสงค์ของกระทรวงการคลังในปัญหาเกี่ยวกับการใช้บทบัญญัติมาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ และมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๐๒ ว่า

๑. ผู้จัดการทั่วไปมีฐานะเป็นลูกจ้างของบริษัทหรือไม่ ถ้าถือได้ว่าผู้จัดการทั่วไปไม่มีฐานะเป็นลูกจ้างของบริษัท ก็ย่อมแต่งตั้งผู้จัดการทั่วไปเป็นกรรมการได้

๒. ถึงแม้จะถือว่าผู้จัดการทั่วไปมีฐานะเป็นลูกจ้างของบริษัท แต่ถ้าผู้จัดการทั่วไปไม่รับเงินเดือนจากบริษัทเลย ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยปริยายเช่นนี้จะถือได้หรือไม่ว่าไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๘ (๑)

๓. ถ้าผู้จัดการทั่วไปไม่รับเงินเดือนจากบริษัท (รับจากผู้อื่น) แต่บริษัทต้องจ่ายเงินจำนวนหนึ่งให้แก่ผู้อื่นเพื่อชดเชยเช่นนี้ จะถือว่าเป็นลูกจ้างรับเงินเดือนจากบริษัทหรือไม่

๔. ถ้าผู้จัดการทั่วไปไม่รับเงินเดือนจากบริษัท แต่รับเงินอย่างอื่น เช่น เงินค่าพาหนะ หรือค่ารับรอง เช่นนี้จะถือว่าเป็นลูกจ้างรับเงินเดือนจากบริษัทหรือไม่

๕. ในกรณีที่ถือว่าผู้จัดการทั่วไปเป็นกรรมการได้ โดยไม่เข้าลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๘ (๑) เช่นนี้ ผู้จัดการทั่วไปจะมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนในฐานะกรรมการหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๑) ได้พิจารณาแล้ว เห็นว่าการจัดให้บุคคลเข้าดำรงตำแหน่งกรรมการบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยนั้น อาจทำได้ในลักษณะที่แตกต่างกัน ๒ ประการ ประการหนึ่งเป็น “การแต่งตั้ง” ตามมาตรา ๑๙^๑ แห่งพระราชบัญญัติบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๐๒ อีกประการหนึ่ง

^๑ มาตรา ๑๙ ตรีบทใดที่เงินซึ่งรัฐบาลให้บริษัทกู้ยืมยังมีค้างอยู่ หรือการค้าประกันที่รัฐบาลให้ไว้ตามมาตรา ๒๓ ยังไม่สิ้นอายุการบังคับ ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งบุคคลที่เห็นสมควรคนหนึ่งเป็นกรรมการของบริษัทเพิ่มขึ้นจากจำนวนกรรมการที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ และให้รัฐมนตรีมีอำนาจถอดถอนและแต่งตั้งบุคคลอื่นเข้าดำรงตำแหน่งแทนได้

ให้กรรมการตามความในวรรคก่อน มีฐานะเช่นเดียวกับกรรมการอื่นของบริษัท แต่ไม่ต้องออกตามวาระ

เป็นการ “เลือกตั้ง” ตามมาตรา ๑๕ ทวิ^๒ แห่งพระราชบัญญัติบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๐๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๐๖ มาตรา ๑๖ วรรคสี่^๓ หรือมาตรา ๑๗^๔ แห่งพระราชบัญญัติบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๐๒

การแต่งตั้งดังกล่าวในประการที่ ๑ นั้น มาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๐๒ ได้บัญญัติให้เป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นผู้แต่งตั้งและจะแต่งตั้งผู้ใดก็ได้ตามที่รัฐมนตรีจะเห็นสมควร การแต่งตั้งจึงไม่อยู่ในบังคับมาตรา ๑๘^๕ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ซึ่งกำหนดคุณสมบัติและข้อห้ามในการแต่งตั้งไว้ ด้วยเหตุนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกาจึงขอให้คำตอบในปัญหาที่ขอให้พิจารณาตั้งแต่ข้อ ๑ ถึงข้อ ๔ ว่า ผู้ที่รัฐมนตรีจะแต่งตั้งนั้น จะเป็นใครก็ได้ที่รัฐมนตรีเห็นสมควรไม่ว่าผู้นั้นจะเป็นลูกจ้างหรือไม่เป็นลูกจ้างของบริษัท และไม่ว่าจะเป็นผู้ได้รับเงินเดือนหรือเงินที่เรียกชื่ออย่างอื่นจากบริษัทหรือไม่ และไม่ว่าจะได้รับตรงจากบริษัทหรือรับจากผู้อื่นแล้วบริษัทชดใช้ให้แก่ผู้

^๒ มาตรา ๑๕ ทวิ เมื่อที่ประชุมใหญ่เห็นสมควรจะเลือกตั้งกรรมการเพิ่มขึ้นจากจำนวนกรรมการตามมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่งอีกไม่เกินสองคนก็ได้ และให้นำความในมาตรา ๑๕ วรรคสอง มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

^๓ มาตรา ๑๖

ฯลฯ

ฯลฯ

เมื่อกรรมการต้องพ้นจากตำแหน่งไปตามความในวรรคก่อน ให้เลือกตั้งบุคคลผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๘ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรานั้นเข้าดำรงตำแหน่งแทน ทั้งนี้ตามวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับของบริษัท

ฯลฯ

ฯลฯ

^๔ มาตรา ๑๗ กรรมการย่อมพ้นจากตำแหน่ง นอกจากถึงคราวออกตามวาระเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) เป็นผู้ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๑๘
- (๔) เป็นผู้ที่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๘
- (๕) ที่ประชุมใหญ่ของบริษัทให้ออก

ในกรณีที่มีการพ้นจากตำแหน่งนอกจากถึงคราวออกตามวาระ ให้เลือกตั้งบุคคลที่มีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๘ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรานั้นเข้าดำรงตำแหน่งแทน

ความใน (๓) และ (๕) มิให้นำมาใช้บังคับแก่กรรมการที่แต่งตั้งตามมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๙

^๕ มาตรา ๑๘ บุคคลอาจได้รับเลือกตั้งและดำรงตำแหน่งกรรมการของบริษัทได้ ต่อเมื่อเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติโดยเป็นผู้ถือหุ้นของบริษัทมีมูลค่าไม่ต่ำกว่าหนึ่งหมื่นบาท หรือเป็นผู้แทนของบริษัทจำกัดหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ถือหุ้นของบริษัทมีมูลค่าไม่ต่ำกว่าหนึ่งหมื่นบาท และไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นลูกจ้างซึ่งได้รับเงินเดือนจากบริษัท
- (๒) เป็นหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลาย
- (๓) เป็นบุคคลไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ

จ่าย และขอตอบปัญหาในข้อ ๕ ว่า เมื่อผู้ใดได้รับแต่งตั้งที่ได้กล่าวมาแล้ว ผู้นั้นก็ย่อมจะเป็นกรรมการของบริษัทโดยถูกต้องชอบด้วยกฎหมาย และย่อมจะมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนซึ่งเป็นสิทธิของผู้เป็นกรรมการได้ ทั้งนี้แม้ว่าผู้นั้นจะเป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้จัดการทั่วไปแห่งบริษัทด้วยหรือไม่ก็ตาม

ส่วนการ “เลือกตั้ง” ดังกล่าวในประการที่ ๒ นั้น โดยบทบัญญัติมาตรา ๑๐^๖ แห่งพระราชบัญญัติบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๐๒ ประกอบด้วยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๑๕๑^๗ เป็นการปฏิบัติที่อยู่ในอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของที่ประชุมใหญ่แห่งบริษัทซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังจะต้องรักษาการให้เป็นไปตามที่ว่านี้ เหตุฉะนั้นปัญหาที่กระทรวงการคลังขอให้พิจารณาทั้ง ๕ ข้อ จึงเป็นปัญหาของที่ประชุมใหญ่ซึ่งเป็นผู้เลือกตั้งจะต้องคำนึงและต้องรับผิดชอบต่อในการเลือกตั้ง มิใช่เป็นปัญหาของทางราชการซึ่งอยู่ในขอบข่ายที่คณะกรรมการกฤษฎีกาจะพิจารณาให้ความเห็น

(ลงชื่อ) ส. โทตระกิตย์
(นายสมภพ โทตระกิตย์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กรกฎาคม ๒๕๑๓

^๖ มาตรา ๑๐ ภายหลังที่บริษัทได้มีผู้ถือหุ้น และได้มีการประชุมผู้ถือหุ้นเลือกตั้งกรรมการตามความในพระราชบัญญัตินี้แล้ว ให้นำบทบัญญัติที่ว่าด้วยบริษัทจำกัดในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับแก่บริษัทโดยอนุโลมเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัตินี้

ให้นายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทปฏิบัติแก่บริษัทเช่นเดียวกับบริษัทจำกัด

^๗ มาตรา ๑๑๕๑ อันผู้เป็นกรรมการนั้น เฉพาะแต่ที่ประชุมใหญ่เท่านั้นอาจจะตั้งหรือถอน
ได้